

OBWIESZCZENIE PREZESA NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

z dnia 20 lipca 1992 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Narodowym Banku Polskim.

1. Na podstawie art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 1992 r. o zmianie ustawy — Prawo bankowe i ustawy o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 49, poz. 221) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 4, poz. 22), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 28 grudnia 1989 r. o zmianie ustaw Prawo bankowe i o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 74, poz. 439),
- 2) ustawą z dnia 14 lutego 1992 r. o zmianie ustawy — Prawo bankowe i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 20, poz. 78),
- 3) ustawą z dnia 22 maja 1992 r. o zmianie ustawy — Prawo bankowe i ustawy o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 49, poz. 221)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu.

2. Podany w załączniku do obwieszczenia jednolity tekst ustawy nie obejmuje następujących przepisów:

- 1) art. 3, 4 i 5 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o zmianie ustaw Prawo bankowe i o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 74, poz. 439), które stanowią:

„Art. 3. W art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. o planowaniu społeczno-gospodarczym (Dz. U. z 1987 r. Nr 4, poz. 26 i Nr 33, poz. 181, z 1988 r. Nr 20, poz. 134 i Nr 41, poz. 327 oraz z 1989 r. Nr 4, poz. 22 i Nr 35, poz. 192) wyrazy «projekt planu kredytowego i projekt założeń polityki pieniężno-kredytowej państwa» zastępuje się wyrazami «projekt założeń polityki pieniężnej państwa».

Art. 4. Prezes Narodowego Banku Polskiego ogłosi w Dzienniku Ustaw jednolite teksty:

- 1) ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. — Prawo bankowe,
- 2) ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim,

z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitych tekstów i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1990 r., z wyjątkiem art. 2 pkt 15, który wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1990 r.”;

2) art. 3, 4, 5 i 6 ustawy z dnia 14 lutego 1992 r. o zmianie ustawy — Prawo bankowe i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 20, poz. 78), które stanowią:

„Art. 3. Bank Gospodarstwa Krajowego działa do dnia 31 grudnia 1991 r. na dotychczasowych zasadach.

Art. 4. W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 1991 r. Nr 36, poz. 161) w art. 85 § 1 w zdaniu przedostatnim wyrazy „Minister Finansów” zastępuje się wyrazami „Prezes Narodowego Banku Polskiego w porozumieniu z Ministrami Sprawiedliwości i Łączności.

Art. 5. Prezes NBP ogłosi w Dzienniku Ustaw jednolite teksty:

1) ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. — Prawo bankowe, z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów,

2) ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o Narodowym Banku Polskim, z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z tym że:

1) wskaźnik koncentracji kredytów i innych wierzytelności, o których mowa w art. 1 pkt 13 lit. a), stosuje się do umów zawartych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy,

2) art. 1 pkt 19 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1992 r.; wnioski banków o zabezpieczenie należności z tytułu udzielonych kredytów lub z tytułu sprzedaży nieruchomości i lokali, wniesione do dnia 31 grudnia 1991 r., są wolne od opłat sądowych,

3) przewidziane w art. 1 pkt 24 powołanie rad nadzorczych banków państwowych nastąpi w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy,

4) przewidziany w art. 1 pkt 37 wybór przedstawicieli pracowników banków do rad banków nastąpi w terminie nie przekraczającym trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy,

5) przewidziane w art. 1 pkt 39 lit. b) upoważnienie banków do dokonywania w ciężar kosztów odpisów na fundusz ryzyka może być wykonywane od dnia 1 stycznia 1992 r.,

6) art. 1 pkt 41 nie stosuje się do umów, które zostały zawarte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy,

7) do kadencji, o której mowa w art. 2 pkt 22, w odniesieniu do Prezesa NBP pełniącego tę funkcję w dniu wejścia w życie ustawy wlicza się również poprzedzający ten dzień okres, liczony od dnia powołania.”

3) art. 4 ustawy z dnia 22 maja 1992 r. o zmianie ustawy — Prawo bankowe i ustawy o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 49, poz. 221), który stanowi:

„Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”

Prezes Narodowego Banku Polskiego:

H. Gronkiewicz-Waltz

Załącznik do obwieszczenia Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 20 lipca 1992 r. (poz. 360)

USTAWA

z dnia 31 stycznia 1989 r.

o Narodowym Banku Polskim.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa.

Art. 2. NBP jest bankiem emisyjnym państwa oraz centralną instytucją kredytową, rozliczeniową i centralną bankową instytucją dewizową.

Art. 3. NBP działa na podstawie niniejszej ustawy, a w sprawach, które nie zostały w niej uregulowane, na podstawie ustawy — Prawo bankowe i innych ustaw.

Art. 4. 1.¹⁾ NBP działa na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Siedzibą NBP jest m.st. Warszawa.

2.¹⁾ NBP ma osobowość prawną i ma prawo używania pieczęci z wizerunkiem orła, ustalonym dla godła Rzeczypospolitej Polskiej.

3. NBP nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych.

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 lutego 1992 r. o zmianie ustawy — Prawo bankowe i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 20, poz. 78), która weszła w życie z dniem 9 kwietnia 1992 r.

Art. 5. 1. Działalność NBP ma na celu w szczególności umacnianie pieniądza polskiego.

2. NBP współdziała w realizacji polityki gospodarczej państwa.

Art. 6. 1.²⁾ Działalność NBP obejmuje emitowanie znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, udzielanie kredytu refinansowego innym bankom, przyjmowanie lokat, przeprowadzanie rozliczeń pieniężnych, organizowanie obrotu walutami obcymi zgodnie z przepisami ustawy — Prawo dewizowe, wykonywanie bankowej obsługi budżetu państwa oraz innych czynności przewidzianych w ustawie.

2. W zakresie swojej działalności NBP:

- 1) współdziała w kształtowaniu polityki gospodarczej państwa oraz w jej realizacji, kierując się ustawami i uchwałami Sejmu,
- 2)³⁾ inicjuje kierunki oraz kształtuje politykę pieniężną, w tym także politykę walutową, kierując się zaleceniami Sejmu,
- 3) czuwa nad prawidłowym funkcjonowaniem i rozwojem systemu bankowego,
- 4) realizuje interesy państwa w zakresie współpracy z międzynarodowymi instytucjami bankowymi i bankami zagranicznymi.

Rozdział 2

Emisja znaków pieniężnych

Art. 7. 1. ¹⁾ Prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej przysługuje wyłącznie NBP.

2. Znakami pieniężnymi są banknoty (bilety NBP) i monety opiewające na złote i grosze.

Art. 8.¹⁾ Znaki pieniężne emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 9. 1.⁴⁾ Wzory i wartość nominalną banknotów (biletów NBP) oraz wzory, wartość nominalną, stop, próbę i wagę monet, jak również terminy wprowadzania ich do obiegu ustala Prezes NBP.

2.¹⁾ Prezes NBP może wycofać z obiegu poszczególne rodzaje znaków pieniężnych. Po upływie terminu określonego przez Prezesa NBP znaki te przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i podlegają wymianie w wyznaczonych przez Prezesa NBP bankach.

Art. 10. 1.¹⁾ Znaki pieniężne, nie odpowiadające wskutek zużycia lub uszkodzenia warunkom ustalonym przez

Prezesa NBP, tracą moc prawnego środka płatniczego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i podlegają wymianie.

2. Zasady i tryb wymiany znaków pieniężnych, o których mowa w ust. 1, określa Prezes NBP.

Art. 11. 1. Falszywe znaki pieniężne podlegają zatrzymaniu bez prawa zwrotu ich równowartości.

2.⁵⁾ Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do falszowanych banknotów i monet opiewających na waluty obce.

3.⁶⁾ Prezes NBP określa zasady i tryb postępowania przy zatrzymaniu falszowanych znaków pieniężnych.

Art. 12.⁷⁾ NBP może prowadzić w kraju i za granicą sprzedaż monet, banknotów i numizmatów przeznaczonych na cele kolekcjonerskie oraz na inne cele, na warunkach i według zasad ustalonych przez Prezesa NBP.

Art. 13. NBP organizuje obieg gotówkowy oraz podejmuje odpowiednie środki w celu regulowania ilości pieniądza w obiegu.

Art. 14. (skreślony⁸⁾).

Art. 15. Prezes NBP ustala zasady:

- 1) klasyfikacji obrotów pieniężnych na rachunkach bankowych,
- 2) sprawozdawczości z obrotów gotówkowych, dokonywanych z pominięciem rachunków osób prawnych zobowiązanych do przeprowadzania rozliczeń pieniężnych za pośrednictwem rachunków bankowych.

Rozdział 3

Współdziałanie w kształtowaniu polityki gospodarczej państwa⁹⁾

Art. 16. 1. NBP współdziała z właściwymi organami władzy i administracji państwowej w ustalaniu i realizowaniu polityki gospodarczej państwa, mając na względzie w szczególności umacnianie pieniądza polskiego.

2.¹⁰⁾ NBP opiniuje projekt ustawy budżetowej.

3. NBP opracowuje okresowe oceny sytuacji pieniężnej państwa i wraz z wnioskami przekazuje je naczelnym organom władzy i administracji państwowej.

4.¹¹⁾ Prezes NBP przedstawia Radzie Ministrów i Sejmowi opinie do planu bilansu płatniczego.

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 1 i 2 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o zmianie ustaw Prawo bankowe i o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 74, poz. 439), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1990 r.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 3 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁾ Dodany przez art. 2 pkt 2 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁶⁾ Według numeracji ustalonej przez art. 2 pkt 2 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 4 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁸⁾ Przez art. 2 pkt 5 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 6 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 7 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹⁾ Dodany przez art. 2 pkt 7 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 17.¹²⁾ 1. Prezes NBP przedkłada Sejmowi raport o stanie pieniądza i projekt założeń NBP w zakresie polityki pieniężnej na rok następny równocześnie z projektem budżetu państwa przedkładanym przez rząd.

2. Założenia polityki pieniężnej uchwała Sejm wraz z ustawą budżetową.

Art. 18. Prezes NBP:

- 1)¹³⁾ współdziała z Ministrem Finansów w opracowaniu planu bilansu płatniczego,
- 2) opracowuje sprawozdawczy bilans płatniczy oraz bilanse należności i zobowiązań zagranicznych państwa.

Art. 19.¹⁴⁾ Projekt założeń polityki pieniężnej Prezes NBP przedstawia:

- 1) Radzie Ministrów, która zgłasza do niego swoje stanowisko,
- 2) Sejmowi wraz ze stanowiskiem Rady Ministrów.

Art. 20. 1. Prezes NBP:

- 1)¹⁵⁾ ustala w drodze zarządzenia stopę rezerw obowiązkowych banków, stopę redyskontową weksli, oprocentowanie kredytu refinansowego i maksymalną wysokość prowizji pobieranej przez NBP,
- 2)¹⁶⁾ przedstawia Sejmowi i Radzie Ministrów:
 - a) okresowe sprawozdania z realizacji założeń polityki pieniężnej,
 - b) sprawozdanie z realizacji bilansu płatniczego,
- 3)¹⁷⁾ może w przypadku zagrożenia realizacji polityki pieniężnej wprowadzić ograniczenie wielkości środków pieniężnych, które mogą być oddane przez banki do dyspozycji kredytobiorców i pożyczkobiorców; ograniczenie to nie narusza umów wcześniej zawartych przez bank,
- 4)¹⁸⁾ przedstawia Radzie Ministrów kwartalne informacje o wykonaniu bilansu płatniczego.

2.¹⁹⁾ Informacje wymienione w ust. 1 pkt 4 Prezes NBP przedstawia również właściwej komisji sejmowej.

Art. 21.²⁰⁾ 1. Banki i inne osoby prawne, jednostki organizacyjne nie będące osobami prawnymi oraz inne

podmioty gospodarcze uczestniczące w obrotach z zagranicą są obowiązane przekazywać, na żądanie NBP, dane niezbędne do sporządzenia sprawozdawczego bilansu płatniczego oraz bilansu należności i zobowiązań państwa, a także do opracowania założeń polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa na zasadach i w trybie określonym przez Prezesa NBP.

2. Dane uzyskiwane przez NBP, w trybie określonym w ust. 1, mogą być wykorzystywane wyłącznie do celów, o których mowa w tym ustępie.

Rozdział 4

Działalność kredytowa

Art. 22. 1. NBP może udzielać innym bankom kredytu refinansowego w celu uzupełnienia ich zasobów pieniężnych.

2. NBP może udzielać kredytu w walutach obcych.

3. (skreślony²¹⁾).

Art. 23. 1.²²⁾ Przy udzielaniu kredytu refinansowego NBP kieruje się założeniami polityki pieniężnej państwa oraz zdolnością banku do spłaty kredytu refinansowego wraz z odsetkami w umownych terminach spłaty.

2. Udzielenie kredytu refinansowego następuje na podstawie umowy określającej wysokość kredytu, termin jego spłaty, oprocentowanie i inne warunki oraz zakres uprawnień NBP związanych z wykorzystaniem tego kredytu i zabezpieczeniem jego spłaty.

3. Banki mogą zaciągać kredyt refinansowy za pośrednictwem banku, w którym są zrzeszone.

Art. 24. Kredyt refinansowy może być udzielony:

- 1) do określonej wysokości w rachunku kredytu,
- 2) pod zastaw papierów wartościowych, do wysokości równej określonej części nominalnej wartości tych papierów,
- 3) w innej formie, określonej przez Prezesa NBP.

Art. 25.²³⁾ NBP może przyjmować do redyskonta weksle od innych banków. Prezes NBP ustala warunki, którym powinny odpowiadać redyskontowane weksle, oraz stopę redyskontową.

Art. 26. 1. Oprocentowanie kredytu refinansowego może być różnicowane, przy uwzględnieniu zdolności banku do spłaty kredytu wraz z odsetkami w umownych terminach spłaty.

2. (skreślony²⁴⁾).

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 8 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 4 ustawy wymienionej w przypisie 3.

¹⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 5 ustawy wymienionej w przypisie 3 oraz art. 2 pkt 9 ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 10 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 10 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁷⁾ Dodany przez art. 2 pkt 10 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁸⁾ Według numeracji ustalonej przez art. 2 pkt 10 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 11 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 12 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²¹⁾ Przez art. 2 pkt 8 ustawy wymienionej w przypisie 3.

²²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 9 ustawy wymienionej w przypisie 3.

²³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 10 ustawy wymienionej w przypisie 3.

²⁴⁾ Przez art. 2 pkt 11 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 3.

2.²⁵⁾ Prezes NBP może określić jednolitą dla wszystkich banków relację między kredytem refinansowym a sumą niepodzielnych funduszy własnych banku zaciągającego kredyt i zgromadzonych w nim środków pieniężnych. Kredyt refinansowy udzielony bankowi nie może przekraczać kwoty wynikającej z tej relacji.

Art. 27. Jeżeli sytuacja finansowa banku korzystającego z kredytu refinansowego ulega pogorszeniu w stopniu zagrażającym terminowej spłacie kredytu albo bank ten nie przestrzega istotnych postanowień umowy kredytowej, NBP może wypowiedzieć tę umowę i zażądać wcześniejszej spłaty kredytu w całości lub w części.

Art. 28. 1. Pożyczki i kredyty zaciągnięte przez NBP w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych mogą być przeznaczone na udzielanie kredytu w walutach obcych innym bankom.

2. Stosunki pieniężno-kredytowe między NBP a międzynarodowymi instytucjami bankowymi i finansowymi oraz między NBP a kredytobiorcami, o których mowa w ust. 1, regulują zawarte między nimi umowy. Do stosunków tych stosuje się odpowiednio przepisy niniejszego rozdziału, jeżeli umowa nie stanowi inaczej.

Rozdział 5

Prowadzenie rachunków bankowych

Art. 29. 1. NBP prowadzi rachunki:

- 1)²⁶⁾ bieżące innych banków,
- 2) budżetu i jednostek budżetowych,
- 3) określonych przez Prezesa NBP w porozumieniu z Ministrem Finansów państwowych jednostek organizacyjnych, których środki pieniężne podlegają gromadzeniu w NBP,
- 4) innych osób prawnych oraz osób fizycznych za zgodą Prezesa NBP,
- 5) do których mają zastosowanie przepisy ustawy — Prawo dewizowe.

2. Na rachunkach określonych w ust. 1 mogą być gromadzone środki pieniężne płatne na każde żądanie i lokaty terminowe oraz środki w walutach obcych.

3.²⁷⁾ NBP dokonuje rozrachunków międzybankowych w zakresie wynikającym z prowadzenia rachunków bieżących banków.

Rozdział 6

Gromadzenie rezerw obowiązkowych

Art. 30. 1. W celu kształtowania obiegu pieniężnego i działalności kredytowej banków NBP gromadzi rezerwy obowiązkowe innych banków.

2.²⁸⁾ Rezerwę obowiązkową stanowi wyrażona w procentach część środków pieniężnych w złotych i walutach obcych, zgromadzonych na rachunkach związanych z działalnością gospodarczą, na rachunkach oszczędnościowych i innych rachunkach, z zastrzeżeniem art. 31 ust. 2 pkt 2 i ust. 3.

3.²⁹⁾ Rezerwy obowiązkowe są obliczane w okresach miesięcznych i gromadzone na rachunku rezerw w NBP. Prezes NBP może wyrazić zgodę na przekazywanie rezerw obowiązkowych banków spółdzielczych za pośrednictwem banku państwowo-spółdzielczego, w którym są one zrzeszone.

4. Bankowi nie służy prawo dysponowania środkami pieniężnymi, które odprowadził na rachunek rezerw.

Art. 31. 1. Kwota rezerwy obowiązkowej:

- 1) nie może przekraczać 30% sumy środków pieniężnych określonych w art. 30 ust. 2,
- 2)³⁰⁾ nie podlega oprocentowaniu, jeżeli nie przekracza 10% sumy środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach, których dotyczy obowiązek odprowadzania rezerw,
- 3)³¹⁾ w części przewyższającej sumę określoną w pkt 2 podlega oprocentowaniu w wysokości ustalonej przez Prezesa NBP, nie niższej jednak aniżeli 50% stopy redyskontowej weksli; oprocentowanie to NBP przekazuje w całości na Fundusz Restrukturyzacji i Oddłużenia Rolnictwa. Rada Ministrów po zasięgnięciu opinii komisji sejmowych określi w drodze rozporządzenia zasady funkcjonowania tego Funduszu oraz inne źródła jego zasilania.

2.³²⁾ Prezes NBP w drodze zarządzenia:

- 1) ustala wysokość procentową środków pieniężnych podlegających odprowadzeniu na rachunek rezerw, z tym że dla każdego rodzaju wkładów rezerwa może być ustalona w innej wysokości,
- 2) ustala zasady i tryb odprowadzania środków pieniężnych na rachunek rezerw oraz określa rodzaje rachunków bankowych, których nie dotyczy obowiązek odprowadzania rezerw, a ponadto może określić wysokość zapasu gotówki, którego utrzymywanie w kasach bankowych będzie uważane za równoznaczne z odprowadzeniem na rachunek rezerw.

²⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 13 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 13 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 3.

³⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 14 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

³¹⁾ Dodany przez art. 2 pkt 14 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1 i w brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 1992 r. o zmianie ustawy — Prawo bankowe i ustawy o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 49, poz. 221), która weszła w życie z dniem 10 lipca 1992 r.

³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 14 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁵⁾ Według numeracji ustalonej przez art. 2 pkt 11 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 3.

²⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 12 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 3.

²⁷⁾ Dodany przez art. 2 pkt 12 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 3.

3.³³⁾ Nie podlegają odprowadzeniu na rachunek rezerw środki przyjęte od innego banku.

Art. 32. 1. Utrzymywanie rezerwy obowiązkowej w wysokości nie niższej od określonej zgodnie z art. 31 ust. 2 pkt 1 należy do podstawowych obowiązków banków. W razie naruszenia tego obowiązku bank uiszcza na rzecz NBP odsetki od różnicy między kwotą, która podlegała odprowadzeniu na rachunek rezerw, a kwotą odprowadzoną na ten rachunek.

2.³⁴⁾ Stawkę odsetek, o których mowa w ust. 1, ustala Prezes NBP.

Rozdział 7

Emisja i obrót papierami wartościowymi

Art. 33. NBP ma prawo emitowania bankowych papierów wartościowych.

Art. 34.³⁵⁾ NBP może kupować w foku budżetowym weksle wystawione przez Skarb Państwa na łączną kwotę nie wyższą niż 2% planowanych wydatków budżetu państwa.

Art. 35. NBP może być powierzona obsługa pożyczki państwowej, zaciągniętej przez wypuszczenie papierów wartościowych.

Art. 36. Papiery wartościowe mogą być przyjmowane przez NBP do przechowywania i administrowania.

Rozdział 8

Działalność w sprawach dewizowych i w zakresie współpracy z zagranicą

Art. 37. Narodowy Bank Polski:

- 1) w zakresie określonym w przepisach ustawy — Prawo dewizowe udziela zezwoleń dewizowych oraz wykonuje kontrolę dewizową,
- 2) udziela zezwoleń na prowadzenie punktów obrotu walutami obcymi oraz sprawuje nadzór nad ich działalnością,
- 3) może udzielać i zaciągać kredyty zagraniczne oraz udzielać i przyjmować poręczenia i gwarancje w obrotach z zagranicą,
- 4)¹⁾ może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami na własny rachunek oraz na rachunek innych podmiotów, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe zgodnie z zasadami określonymi w ustawie — Prawo dewizowe i międzynarodowymi porozumieniami, których uczestnikiem jest Rzeczpospolita Polska,
- 5) organizuje współpracę z bankami zagranicznymi,

6) w zakresie określonym w ustawie kontroluje czynności dewizowe banków.

Art. 38.³⁶⁾ Interesy Rzeczypospolitej Polskiej w międzynarodowych instytucjach bankowych reprezentuje Prezes NBP.

Art. 39.³⁷⁾ 1. Zasady ustalania kursu złotego w stosunku do walut obcych ustala Rada Ministrów na wniosek Prezesa NBP uzgodniony z Ministrami Finansów i Współpracy Gospodarczej z Zagranicą.

2. Kursy walut obcych w złotych ustala Prezes NBP i ogłasza NBP.

Art. 40. 1.³⁸⁾ Prezes NBP może upoważnić bank do dokonywania czynności polegających na:

- 1) dokonywaniu rozliczeń międzynarodowych i innych czynności związanych z udziałem Polski w międzynarodowych instytucjach bankowych,
- 2) finansowaniu, kredytowaniu i rozliczaniu obrotów towarowych i usługowych z zagranicą,
- 3) udzielaniu i zaciąganiu kredytów zagranicznych oraz udzielaniu i przyjmowaniu poręczeń i gwarancji w obrotach zagranicznych,
- 4) prowadzeniu obsługi dewizowej i walutowej ludności.

2. Czynności banków określone w ust. 1 podlegają kontroli NBP.

3. W razie stwierdzenia, że czynności bankowe, o których mowa w ust. 1, są wykonywane z naruszeniem przepisów prawa, statutu lub udzielonego upoważnienia, Prezes NBP może zakazać bankowi dokonywania określonych czynności albo cofnąć w całości lub określonej części upoważnienie udzielone na podstawie ust. 1.

Art. 41. (skreślony³⁹⁾).

Art. 42. 1. NBP administruje państwową rezerwą dewizową.

2. Uruchamianie środków państwowej rezerwy dewizowej następuje na podstawie decyzji Prezesa Rady Ministrów, podjętej na wniosek Prezesa NBP, w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 43.⁴⁰⁾ NBP może upoważnić inne niż bank osoby prawne oraz podmioty nie będące osobami prawnymi do wykonywania obsługi dewizowej i walutowej ludności. Przepisy art. 40 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

³⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 16 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 16 ustawy wymienionej w przypisie 3.

³⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 17 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁹⁾ Przez art. 2 pkt 18 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 19 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³³⁾ Dodany przez art. 2 pkt 14 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 14 ustawy wymienionej w przypisie 3.

³⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 15 ustawy wymienionej w przypisie 3 z mocą od dnia 1 kwietnia 1990 r. i przez art. 2 pkt 15 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Rozdział 9

Wykonywanie nadzoru nad działalnością banków

Art. 44. W zakresie określonym w ustawie — Prawo bankowe NBP sprawuje nadzór nad działalnością innych banków.

Art. 45. W ramach nadzoru NBP dokonuje oceny działalności banku w oparciu o zebrane dane oraz może podejmować czynności określone w ustawie — Prawo bankowe.

Art. 46.⁴¹⁾ Wszelkie uwagi i spostrzeżenia poczynione w ramach nadzoru powinny być przekazywane prezesowi (prezesowi zarządu) banku i omówione z zarządem banku, a jeżeli czynności nadzoru były podejmowane w banku — sporządza się protokół określający przedmiot czynności oraz ustalenia.

Art. 47. 1. Czynności w zakresie nadzoru wykonują upoważnieni pracownicy NBP, którym przysługuje prawo wstępu na teren banku i jego jednostek organizacyjnych w celu wykonywania tych czynności.

2.⁴²⁾ Pracownicy na stanowiskach samodzielnych i kierowniczych nadzoru bankowego powinni posiadać odpowiednie wykształcenie i doświadczenie zawodowe, w tym co najmniej 5-letni staż pracy w bankowości.

3.⁴³⁾ Nadzór bankowy podlega bezpośrednio Prezesowi NBP.

4.⁴⁴⁾ Prezes NBP może:

- 1) upoważnić pracowników innych banków do dokonywania określonych czynności w zakresie nadzoru nad działalnością banków, na zasadach określonych w ust. 1,
- 2) zobowiązać bank do zlecenia niezależnej krajowej jednostce organizacyjnej dokonania analizy bilansu tego banku.

5.⁴⁵⁾ Organizację nadzoru bankowego i tryb jego wykonywania określa Prezes NBP.

Rozdział 10

Organizacja oraz szczególne obowiązki i uprawnienia NBP

Art. 48. Działalnością NBP kieruje Prezes NBP.

⁴¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 20 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴²⁾ Dodany przez art. 2 pkt 21 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴³⁾ Według numeracji ustalonej przez art. 2 pkt 21 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁴⁾ Dodany przez art. 2 pkt 21 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁵⁾ Według numeracji ustalonej przez art. 2 pkt 21 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 49. 1.⁴⁶⁾ Prezesa NBP powołuje i odwołuje Sejm na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

2.⁴⁶⁾ Kadencja Prezesa NBP trwa 6 lat, licząc od dnia powzięcia uchwały o jego powołaniu.

3.⁴⁶⁾ Ta sama osoba nie może być Prezesem NBP dłużej niż przez dwie kolejne kadencje.

4.⁴⁷⁾ Prezesa Narodowego Banku Polskiego przed upływem kadencji odwołuje się w razie:

- 1) zrzeczenia się wykonywania obowiązków,
- 2) utraty zdolności do pełnienia powierzonych mu obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 3 miesiące,
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za popełnienie przestępstwa,
- 4) orzeczenia wyrokiem Trybunału Stanu zakazu zajmowania kierowniczych stanowisk lub pełnienia funkcji związanych ze szczególną odpowiedzialnością w organach państwowych.

5.⁴⁸⁾ Uchwała Sejmu o pociągnięciu do odpowiedzialności konstytucyjnej Prezesa Narodowego Banku Polskiego powoduje zawieszenie go w czynnościach.

6.⁴⁹⁾ Wiceprezesów NBP powołuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Prezesa NBP, a pozostałych członków Zarządu NBP — Prezes NBP.

7.⁴⁹⁾ Wynagrodzenie Prezesa i wiceprezesów NBP ustalone jest zgodnie z przepisami o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, z tym że wynagrodzenie ustala się na podstawie przeciętnego wynagrodzenia w sektorze bankowym.

Art. 50. Prezes NBP uczestniczy w posiedzeniach Sejmu i Rady Ministrów.

Art. 51. 1. Zarząd NBP składa się z Prezesa NBP, wiceprezesa — pierwszego zastępcy Prezesa NBP, wiceprezesów NBP oraz członków.

2. Zarząd NBP rozpatruje główne zagadnienia z zakresu działalności NBP i podejmuje uchwały niezbędne do wykonywania zadań NBP, dotyczące w szczególności:

⁴⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 22 ustawy wymienionej w przypisie 1; stosownie do art. 6 pkt 7 ustawy wymienionej w przypisie 1 do kadencji Prezesa NBP pełniącego tę funkcję w dniu wejścia w życie ustawy wlicza się również poprzedzający ten dzień okres liczony od dnia powołania.

⁴⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 2 lit. a) ustawy z dnia 22 maja 1992 r. o zmianie ustawy — Prawo bankowe i ustawy o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 49, poz. 221), która weszła w życie z dniem 10 lipca 1992 r.

⁴⁸⁾ Dodany przez art. 2 pkt 2 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 47.

⁴⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 22 ustawy wymienionej w przypisie 1 i według numeracji ustalonej przez art. 2 pkt 2 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 47.

- 1)⁵⁰⁾ bilansu płatniczego,
- 2) funkcjonowania systemu kredytowego i pieniężnego,
- 3)⁵¹⁾ polityki pieniężnej,
- 4) obiegu pieniężnego i rozliczeń pieniężnych,
- 5) projektów podstawowych aktów normatywnych i przepisów dotyczących działalności NBP,
- 6) okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa,
- 7) polityki stopy procentowej,
- 8) prowizji i opłat bankowych,
- 9)⁵²⁾ bilansów oraz planów finansowych NBP,
- 10) polityki kadrowej i płacowej NBP,
- 11) organizacji i rachunkowości,
- 12) instrumentów oddziaływania NBP na inne banki,
- 13) rocznych sprawozdań z działalności NBP.

3. W razie nieobecności Prezesa NBP jego funkcje pełni wiceprezes — pierwszy zastępca Prezesa NBP.

4. Wiceprezesi NBP nadzorują i kierują wyznaczonymi przez Prezesa NBP odcinkami pracy.

5. Szczegółowy zakres i tryb działania Zarządu NBP oraz tryb podejmowania uchwał określa regulamin wydany przez Prezesa NBP.

Art. 52. Prezes NBP.

- 1) ustala jednolite zasady rachunkowości, typowy plan kont dla banków oraz jednolite zasady rozrachunków międzybankowych i numeracji jednostek organizacyjnych banków, a także zasady, zakres i terminy przekazywania do NBP informacji przez banki,
- 2)⁵³⁾ realizuje zadania wynikające z przepisów o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz nadzoruje i koordynuje działalność innych banków w tym zakresie,
- 3) w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Obrony Narodowej ustala zasady przechowywania wartości pieniężnych w bankach i przedsiębiorstwach produkujących znaki pieniężne oraz transportowania tych wartości przez banki i te przedsiębiorstwa,
- 4)⁵⁴⁾ w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych ustala wymagania, jakim powinny odpowiadać stosowane w bankach i uspołeczniczonych jednostkach organizacyjnych środki ochrony wartości pieniężnych.

⁵⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 23 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 23 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 23 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵³⁾ W brzmieniu wynikającym z art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 113, poz. 491), która weszła w życie z dniem 9 grudnia 1991 r.

⁵⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 24 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Art. 53. 1. Prezes NBP na podstawie upoważnień ustawowych wydaje zarządzenia, które są ogłaszane w Monitorze Polskim, z wyjątkiem zarządzeń określonych w ust. 2 oraz w art. 54 ust. 1 pkt 1.

2. Prezes NBP wydaje zarządzenia wewnętrzne, instrukcje służbowe oraz inne przepisy regulujące działalność i organizację NBP.

Art. 54. 1. Prezes NBP wydaje Dziennik Urzędowy Narodowego Banku Polskiego, w którym publikowane są w szczególności:

- 1) zarządzenia Prezesa NBP dotyczące wyłącznie funkcjonowania banków,
- 2) (skreślony⁵⁵⁾),
- 2)⁵⁶⁾ bilanse NBP i innych banków państwowych,
- 3)⁵⁶⁾ obwieszczenia w sprawie utworzenia, likwidacji i upadłości banku,
- 4)⁵⁷⁾ obwieszczenia NBP dotyczące oprocentowania kredytu refinansowego i stawki odsetek, o której mowa w art. 32 ust. 2, oraz stopy redyskontowej weksli.

2. Za zgodą Prezesa NBP w Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego mogą być publikowane także regulaminy banków.

Art. 55. Na zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bądź udzielonego poręczenia lub gwarancji NBP może ustanowić zastaw na poszczególnych składnikach swego majątku.

Art. 56. 1. Egzekucja należności pieniężnych, przypadających od NBP, jest niedopuszczalna.

2. Wierzyciel NBP, w celu otrzymania należności pieniężnych, składa tytuł egzekucyjny sądowy, arbitrażowy lub administracyjny bezpośrednio w NBP, który jest obowiązany bezzwłocznie należność uiszczyć.

Art. 57. NBP, na równi z jednostkami budżetowymi, korzysta ze zwolnienia od podatków oraz od opłat sądowych i skarbowych.

Art. 58. 1.⁵⁸⁾ W odniesieniu do związanych z działalnością własną banku:

- 1) przedsiębiorstw państwowych NBP spełnia funkcje organu założycielskiego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1987 r. Nr 35, poz. 201),⁵⁹⁾

⁵⁵⁾ Przez art. 2 pkt 25 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁶⁾ Według numeracji ustalonej przez art. 2 pkt 25 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁷⁾ Dodany przez art. 2 pkt 18 ustawy wymienionej w przypisie 3 i według numeracji ustalonej przez art. 2 pkt 25 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁵⁸⁾ Według numeracji ustalonej przez art. 2 pkt 19 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁵⁹⁾ Nowy jednolity tekst ustawy o przedsiębiorstwach państwowych: Dz. U. z 1991 r. Nr 18, poz. 80; zmiany: Dz. U. z 1991 r. Nr 75, poz. 329, Nr 101, poz. 444 i Nr 107, poz. 464.

2) jednostek badawczo-rozwojowych NBP spełnia funkcje organu nadzoru w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. Nr 36, poz. 170, z 1987 r. Nr 22, poz. 128 i z 1988 r. Nr 41, poz. 328).⁶⁰⁾

2.⁶¹⁾ W odniesieniu do przedsiębiorstw państwowych i jednostek badawczo-rozwojowych określonych w ust. 1 NBP:

- 1) może nakładać obowiązek wykonania zadań nie przewidzianych w planach, zapewniając potrzebne do tego celu środki,
- 2) powołuje i odwołuje dyrektora.

Art. 59. NBP inicjuje i organizuje badania naukowe oraz prowadzi działalność wydawniczą w zakresie wynikającym z zadań banków, współpracując w tych sprawach z instytucjami naukowymi.

Art. 60.⁶²⁾ 1. Przy Prezesie NBP działają w charakterze organów opiniodawczo-doradczych Rada Ekonomiczna i Rada Naukowa.

2. Prezes NBP ustala liczbę członków organów wymienionych w ust. 1 oraz powołuje i odwołuje przewodniczącego i ich członków spośród przedstawicieli środowisk przemysłowo-handlowych, finansowych i naukowych, z tym że powołanie przewodniczącego i członków Rady Ekonomicznej następuje po zasięgnięciu opinii właściwej komisji sejmowej.

3. Rada Ekonomiczna i Rada Naukowa działają na podstawie regulaminów wydanych przez Prezesa NBP.

Art. 61. 1. Prezes NBP jest przełożonym wszystkich pracowników NBP. Prawa i obowiązki pracowników NBP określają Kodeks pracy oraz ustalone przez Radę Ministrów, w drodze rozporządzenia, pragmatyka służbowa.

2. Prezes NBP:

- 1)⁶³⁾ mianuje pracowników NBP na stanowiska, których obsadę zastrzegł do swojej decyzji, i odwołuje ich z tych stanowisk,
- 2) udziela pełnomocnictw i ustala sposób podpisywania dokumentów w NBP.

Art. 62. 1. Do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych NBP są upoważnieni:

- 1) Prezes NBP,
- 2) dwie osoby działające łącznie spośród:
 - a) pozostałych członków Zarządu NBP,
 - b) pełnomocników powołanych przez Prezesa NBP lub osobę przez niego do tego upoważnioną, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw.

⁶⁰⁾ Jednolity tekst ustawy o jednostkach badawczo-rozwojowych: Dz. U. z 1991 r. Nr 44, poz. 194; zmiany: Dz. U. z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i z 1992 r. Nr 54, poz. 254.

⁶¹⁾ Dodany przez art. 2 pkt 19 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 3.

⁶²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 26 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 27 ustawy wymienionej w przypisie 1.

2. Do wykonywania czynności określonego rodzaju lub czynności szczególnych osoby wymienione w ust. 1 mogą ustanowić pełnomocnika działającego samodzielnie w granicach udzielonego pełnomocnictwa.

Art. 63. 1. NBP wykonuje zadania przez Centralę, oddziały okręgowe i inne jednostki organizacyjne NBP.

2. Rewizję działalności jednostek organizacyjnych NBP przeprowadza aparat rewizyjny NBP, powołany przez Prezesa NBP. Organizację, zadania oraz zakres działalności aparatu rewizyjnego NBP ustala Prezes NBP.

Art. 64. 1. W skład Centrali NBP wchodzi departamenty i inne równorzędne komórki organizacyjne.

2. Decyzje o powołaniu, przekształceniu i likwidacji komórek organizacyjnych Centrali, oddziałów okręgowych i innych jednostek organizacyjnych NBP podejmuje Prezes NBP.

Art. 65. Centrala NBP wykonuje zadania NBP, z wyjątkiem zadań powierzonych oddziałom okręgowym i innym jednostkom organizacyjnym.

Art. 66. (skreślony⁶⁴⁾).

Art. 67. Szczegółowy zakres działania oraz organizację wewnętrzną Centrali i innych jednostek organizacyjnych NBP określają regulaminy wydawane przez Prezesa NBP.

Rozdział 11

Fundusze własne, własna gospodarka finansowa, rachunkowość i sprawozdawczość bilansowa

Art. 68. Funduszami własnymi NBP są: fundusz statutowy, fundusz rezerwowy, fundusz środków trwałych i fundusze specjalne.

Art. 69.⁶⁵⁾ Fundusz statutowy NBP wynosi 2 biliony zł i tworzony jest z odpisów z rocznego zysku.

Art. 70. Fundusz rezerwowy NBP tworzony jest z odpisów z rocznego zysku do wysokości funduszu statutowego. Fundusz rezerwowy przeznaczony jest na pokrycie mogących powstać strat bilansowych. Dalsze wpływy na fundusz rezerwowy mogą być dokonywane tylko wówczas, gdy fundusz rezerwowy został w całości lub w części zużyty na pokrycie strat bilansowych.

Art. 71. Fundusz środków trwałych NBP stanowi pokrycie wartości środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz innych wartości trwałych, pomniejszonych o wartość ich zużycia. Zwiększenie lub zmniejszenie stanu tego funduszu następuje w wyniku zmiany wartości rzeczowej środków trwałych.

Art. 72. 1. Funduszami specjalnymi NBP są:

- 1) fundusz inwestycyjny,
- 2) fundusz dewizowy,

⁶⁴⁾ Przez art. 2 pkt 28 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 21 ustawy wymienionej w przypisie 3 i przez art. 2 pkt 29 ustawy wymienionej w przypisie 1.

- 3) fundusz ryzyka,
- 4) fundusz premiowy,
- 5) zakładowy fundusz nagród,
- 6) zakładowy fundusz socjalny,
- 7) zakładowy fundusz mieszkaniowy,
- 8) fundusz postępu techniczno-ekonomicznego,
- 9) fundusz zapomóg.

2. Fundusz inwestycyjny tworzony jest z odpisów amortyzacyjnych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, likwidacji i sprzedaży środków trwałych oraz z innych źródeł określonych odrębnymi przepisami. Fundusz ten uzupełniany jest odpisem z rocznego zysku. Fundusz inwestycyjny przeznaczony jest na finansowanie nakładów związanych z uruchomieniem nowych jednostek organizacyjnych NBP, modernizacją bądź rozbudową istniejących jednostek organizacyjnych oraz na zakupy maszyn i urządzeń. Decyzje o inwestycjach własnych podejmuje Prezes NBP.

3. Fundusz dewizowy NBP tworzony jest z odpisów z rocznego zysku w wysokości wpływów uzyskiwanych przez NBP z tytułu własnych operacji walutowo-dewizowych, 50% premii uzyskiwanych w dewizach ze sprzedaży monet i numizmatów oraz z dywidend z tytułu udziałów w instytucjach zagranicznych. Fundusz dewizowy przeznaczony jest na zakup niezbędnych dla NBP maszyn specjalistycznych, urządzeń, części do maszyn i zakup materiałów eksploatacyjnych oraz na inne wydatki dewizowe związane z prowadzoną działalnością.

4. Fundusz ryzyka NBP jest tworzony z odpisów z rocznego zysku. Fundusz ryzyka przeznaczony jest na pokrycie:

- 1) kosztów różnic kursowych oraz strat mogących powstać z tytułu obsługi pożyczek Banku Światowego oraz międzynarodowych instytucji finansowych,
- 2) nie zawinionych różnic powstałych w rozliczeniach z bankami zagranicznymi z tytułu własnych operacji walutowo-dewizowych.

5. Fundusz premiowy tworzony jest z odpisów z rocznego zysku w wysokości dostosowanej do planowanego funduszu wynagrodzeń. Fundusz premiowy przeznaczony jest na wypłatę premii regulaminowych dla pracowników NBP.

6. Zakładowy fundusz nagród, zakładowy fundusz socjalny i zakładowy fundusz mieszkaniowy tworzone są na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

7. Fundusz postępu techniczno-ekonomicznego NBP tworzony jest z narzutów obciążających koszty działalności NBP. Fundusz postępu techniczno-ekonomicznego przeznaczony jest na finansowanie racjonalizacji stosowanych metod i technik pracy, a w szczególności na finansowanie prac badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych w zakresie postępu techniczno-organizacyjnego, wytwarzanie i zakupy prototypowych maszyn i urządzeń, zwłaszcza służących emisji znaków pieniężnych, mechanizacji i automatyzacji operacji bankowych, obsługi klientów i zabezpieczenia mienia bankowego.

8. Fundusz zapomóg NBP tworzony jest w ciężar kosztów NBP w wysokości ustalonej przez Prezesa NBP. Fundusz zapomóg przeznaczony jest na zapomogi dla pracowników NBP.

9. Wysokość odpisu z rocznego zysku na fundusz określony w ust. 1 pkt 4 oraz wysokość narzutów, z których tworzone są fundusze określone w ust. 1 pkt 8 i 9, ustala Prezes NBP, a wysokość odpisów z rocznego zysku na fundusze określone w ust. 1 pkt 1 i 3 ustala Prezes NBP w porozumieniu z Ministrem Finansów.

10. Prezes NBP w porozumieniu z Ministrem Finansów może tworzyć inne fundusze specjalne.

11.⁶⁶⁾ Zasady wykorzystania funduszy: inwestycyjnego, dewizowego, ryzyka i postępu techniczno-ekonomicznego ustala Prezes NBP, a funduszu premiowego i funduszu zapomóg — Prezes NBP, w porozumieniu ze związkami zawodowymi.

12. Zasady wykorzystywania zakładowych funduszy nagród, socjalnego i mieszkaniowego regulują odrębne przepisy.

Art. 73.⁶⁷⁾ 1. NBP prowadzi własną gospodarkę finansową zgodnie z założeniami polityki społeczno-gospodarczej państwa, uchwalanymi przez Sejm.

2. Plan finansowy NBP uchwała na każdy rok Zarząd NBP.

Art. 74.⁶⁸⁾ 1. Wielkość środków na wynagrodzenia ustalana jest corocznie w planie finansowym NBP, z uwzględnieniem poziomu płac w sektorze bankowym.

2. Zasady wynagradzania pracowników NBP ustala Prezes NBP.

Art. 75. NBP prowadzi rachunkowość według planu kont i jednolitych zasad rachunkowości, ustalanych przez Prezesa NBP.

Art. 76. 1. Rada Ministrów, na wniosek Ministra Finansów, powołuje komisję rewizji bilansu NBP, której zadaniem jest zbadanie i ocena bilansu rocznego.

2. Prezes NBP w terminie do 30 kwietnia roku następnego po okresie sprawozdawczym przedstawia do zatwierdzenia Radzie Ministrów bilans NBP.

3. Roczne sprawozdanie z działalności NBP Prezes NBP przedstawia do rozpatrzenia Sejmowi.

Art. 77.⁶⁹⁾ Część zysku bilansowego NBP, po dokonaniu przewidzianych w ustawie odpisów na fundusze, podlega odprowadzeniu do budżetu państwa w terminie 30 dni od daty zatwierdzenia bilansu NBP przez Radę Ministrów.

⁶⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 30 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 31 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 32 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁶⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 2 pkt 33 ustawy wymienionej w przypisie 1.

Rozdział 12

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 78. (skreślony⁷⁰⁾).

Art. 79. 1. Zadania NBP określone w ustawie z dnia 26 lutego 1982 r. — Prawo bankowe (Dz. U. Nr 7, poz. 56, z 1983 r. Nr 71, poz. 318 i z 1987 r. Nr 33, poz. 181) oraz w ustawie z dnia 26 lutego 1982 r. o statucie Narodowego Banku Polskiego (Dz. U. Nr 7, poz. 57, z 1985 r. Nr 32, poz. 141 i Nr 36, poz. 170 oraz z 1986 r. Nr 39, poz. 192), polegające na otwieraniu i prowadzeniu rachunków bankowych dla jednostek gospodarki społecznej, prowadzeniu rozliczeń pieniężnych tych jednostek oraz udzielaniu kredytów, przechodzą do zakresu działania banków państwowych rozpoczynających działalność, zwanych dalej „bankami państwowymi”.

2. Jednostki organizacyjne wykonujące zadania określone w ust. 1 zostają wydzielone z NBP i włączone w skład banków państwowych przejmujących te zadania.

3. Pracownicy jednostek organizacyjnych określonych w ust. 2 oraz pracownicy innych jednostek i komórek organizacyjnych NBP, których listę ustali Prezes NBP, stają się z mocy prawa pracownikami banków państwowych. Do praw i obowiązków tych pracowników stosuje się przepisy pragmatyki służbowej NBP.

4. Prezes NBP ustali:

- 1) szczegółowy zakres zadań przechodzących z NBP do zakresu działania poszczególnych banków państwowych,
- 2) jednostki organizacyjne podlegające wydzieleniu z NBP wraz ze składnikami majątkowymi i przekazaniu poszczególnym bankom państwowym,
- 3) zakres, w jakim poszczególne banki państwowe przejmą wierzytelności i długi NBP, oraz uprawnienia i obowiązki wynikające z umów zawartych przez NBP,
- 4) wielkość kwot, jakie NBP przekaze poszczególnym bankom państwowym na utworzenie lub powiększenie ich funduszy statutowego i rezerwowego oraz określonych funduszy specjalnych,

⁷⁰⁾ Przez art. 2 pkt 34 ustawy wymienionej w przypisie 1.

- 5) tymczasową strukturę organizacyjną poszczególnych banków państwowych oraz tryb przejścia przez nie z NBP składników majątkowych.

Art. 79^{1, 71)} 1. Z zastrzeżeniem art. 29 NBP przekaze innym bankom na warunkach uzgodnionych z tymi bankami w terminie do dnia 30 czerwca 1992 r. prowadzenie rachunków osób prawnych i fizycznych, w tym obsługi dewizowej i walutowej ludności.

2. Przepis ust. 1 nie narusza uprawnień klientów NBP gwarantowanych przez ustawę lub umowę rachunku bankowego, z tym jednak że wypowiedzenie umowy rachunku w związku z jego realizacją uważa się za dokonane z ważnych powodów.

3. Banki przejmujące od NBP czynności określone w ust. 1:

- 1) zapewnią dalsze prowadzenie rachunków bankowych,
- 2) zawiadomią posiadaczy rachunków bankowych określonych w pkt 1 o ich przejęciu oraz o trybie, w jakim będzie następować wykonywanie zleceń.

Art. 80. Traci moc ustawa z dnia 26 lutego 1982 r. o statucie Narodowego Banku Polskiego (Dz. U. Nr 7, poz. 57, z 1985 r. Nr 32, poz. 141 i Nr 36, poz. 170 oraz z 1986 r. Nr 39, poz. 192).

Art. 81. 1. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie obowiązują dotychczasowe przepisy wykonawcze, o ile nie są sprzeczne z przepisami tej ustawy.

2. Prezes NBP w terminie do 30 września 1989 r. ogłosi w Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego wykaz obowiązujących dotychczasowych przepisów wykonawczych.⁷²⁾

Art. 82. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia,⁷³⁾ z wyjątkiem art. 79 ust. 4, który wchodzi w życie z mocą od dnia 1 lutego 1989 r.

⁷¹⁾ Dodany przez art. 2 pkt 35 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁷²⁾ Wykaz został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym NBP z 1989 r. Nr 4, poz. 11.

⁷³⁾ Ustawa została ogłoszona dnia 10 lutego 1989 r.